

VI I GRANKULLA

Grankulla svenska kulturförening rf
Årgång 53 • Nr 1 Hösten 2022

Hållbar vardagsskönhet
Årets Grankullabo är flera
Ukrainas sak är vår

FÖRENINGEN

GRANKULLA SVENSKA KULTURFÖRENING RF

Stiftelseurkunden skrevs hösten 1989 och föreningen registrerades följande år 1990. En av förgrundsgestalterna och en stark pådrivare var Christoffer Grönholm, som valdes till föreningens första ordförande och ansvarig utgivare av Vi i Grankulla. Den posten innehade han i tio år.

Han efterträddes av Christoffer Sundman, som avsåg sig hedersuppdraget efter två år och efterföljdes av Tom Sandström åren 2003-2011. Patrik Limnell var ordförande 2012-2021. Christoffer Lindqvist blev vald till ordförande 2022.

Föreningen har i dag cirka 170 medlemmar.

Tidningen Vi i Grankulla är partipolitiskt obunden och den är en viktig del av föreningens verksamhet.

Tidningen utkommer en gång om året.

GRANKULLA SVENSKA KULTURFÖRENING RY

Perustamiskirja allekirjoitettiin syksyllä 1989 ja yhdistys rekisteröitiin seuraavana vuonna 1990. Yksi etualan tekijänä ja vahvana vauhdittajana oli Christoffer Grönholm, hänet valittiin yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi ja Vi i Grankulla-lehden vastaavaksi julkaisijaksi. Tätä tehtävää hän hoiti kymmenen vuotta.

Christoffer Sundman seurasi häntä. Hän sanoutui irti kunniatehtävästä parin vuoden jälkeen. Tom Sandström jatkoi puheenjohtajana vuosina 2003-2011. Patrik Limnell oli puheenjohtaja 2012-2021. Christoffer Lindqvist on puheenjohtaja 2022.

Yhdistyksellä on noin 170 jäsentä.

Vi i Grankulla-lehti on puoluepoliittisesti sitoutumaton ja se on tärkeä osa yhdistyksen toimintaa.

Lehti ilmestyy kerran vuodessa.

STYRELSEN

Christoffer Lindqvist, **ordförande**

Mia Smulter, **vice ordförande**

Marianne Svartbäck, **sekreterare**

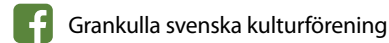
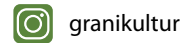
Lotta von Knorring, **kassör**

John Bergman, Gunilla Löfstedt-Söderholm

Fredrik Waselius

utanför styrelsen: Kaj Kankaanpää, webbmaster

www.granikultur.fi

BLI MEDLEM

Grankulla svenska kulturförening

- Grankulla svenska kulturförening är en opolitisk förening, grundad 1990. Föreningens syfte är att främja och stödja kulturarbete och kulturutbud på svenska i Grankulla.
- Vi erbjuder mångsidig verksamhet för olika åldersgrupper och intresseinriktningar.
- Gå in på webbplatsen granikultur.fi och bekanta dig med föreningen, dess stadgar, medlemsavgift, historik m.m.
- Du hittar oss också på Facebook och Instagram.

Du kan göra din medlemsansökan direkt på webbplatsen granikultur.fi

VI I GRANKULLA

UTGIVARE Grankulla svenska kulturförening rf

UPPLAGA 4200 ex

CHEFREDAKTÖR Martina Harms-Aalto / Adekvat / martina.harms@adekvat.fi

ANNONSER John Bergman

GRAFISK FORMGIVNING OCH OMBRYTNING Maria Lillås / Kustmedia Ab

PÄRMBILD Henrik Bremer

TRYCKERI KTMP, Singsby, 2022

ADRESSKÄLLA Befolkningsdatasystemet/ Befolkningsregistercentralen
Personuppgifter har inte lämnats till avsändaren av denna tidning.

LEDARE – PÄÄKIRJOITUS

Bästa läsare

I DIN HAND håller du den 53:e årgången av tidningen Vi i Grankulla, som berättar om vår ”by”, människorna som bor i den och olika former av kultur som utövas i den. Hoppas du får en trevlig lästund.

I GRANKULLA FINNS ett rikt kulturutbud och en av aktörerna är Grankulla svenska kulturförening, som har som mål att nå så många som möjligt med kulturprogram. Sedan mycket länge har föreningen ordnat fest på Svenska dagen och givit ut tidningen Vi i Grankulla. Tillsammans med Grankulla svenska pensionärsers fotoklubb gavs boken Villor i Grankulla ut hösten 2020.

I SAMBAND MED produktionen av boken hölls två fotografiställningar, på biblioteket och i stadshusets aula, med temat gamla villor. Det nyaste tillskottet i vår verksamhet är barnfesten ”Alla vi barn i

Grankulla”, som föreningen ordnade i våras. Programmet var mångsidigt med bland annat musik, sång, dans, teater och pyssel. Många ivriga deltagare bidrog till feststämningen, se bilder på sidan 23.

FRAMÖVER ARRANGERAR och erbjuder vi flera tillfällen som vi hoppas att du är intresserad av. På Svenska dagen den 6 november blir det fest med Emma Klingenberg, Granhultskolans kör, utnämning av Årets Grankullabo och festtal av Jens Berg under rubriken ”Finns det ett Svenskfinland?”. Snart därefter, den 29 november, får vi njuta av en julkonsert med Thomas Enroth med ensemble. I början av 2023 blir det i samarbete med Grankulla svenska pensionärsers fotoklubb åter aktuellt med en utställning i biblioteket gällande fastigheter från förra seklet. Välkomna med i verksamheten, som deltagare eller ännu hellre medlem i föreningen!

*Christoffer Lindqvist
Ordförande / Puheenjohtaja
Grankulla svenska kulturförening*

Hyvät lukijat

KÄDESSÄSI ON 53 vuosikerta tätä lehteä jossa Grankulla svenska kulturförening täyttää tarkoitustaan kertomalla omasta toiminnastaan ja muista kulttuuriaiheista. Valitsemme myös vuosittain Vuoden kauniaislaisen jota juhlistamme Ruotsalaisuuden päivänä, juhlassa jota olemme järjestäneet pitkään. Pandemia ei ole lannistanut meitä vaan suunnittelemme paljon tapahtumia joihin toivotamme kaikkia granilaisia tervetulleiksi.

Fira Svenska dagen!

i Nya Paviljongen söndag 6.11.2022 kl. 16.00

- Jens Berg, festtalare
Finns det ett Svenskfinland?
- Emma Klingenberg med trio underhåller
- Sång av Granhultsskolans elever
- Årets Grankullabo 2022 utnämns

Välkommen!

Fritt inträde • Arrangör Grankulla svenska kulturförening

Kauniaisten musiikkijuhlat Grankulla musikfest

28.10. – 6.11.2022
Synteesi
Syntes

Hortus Musicus • Castalian String Quartet
Maria Baric Company • Laura Hynninen: Otilia
Jukka Perko Ayara & Hannu-Pekka Björkman

Try Me Good King
FREUND, OUTINEN, TERVAMÄKI, FRED, HOSIA, PITKO

Sointikuvia | Klangbilder
ALLAIRE, SÖDERBLOM, BEZRODNY, GRIBAJCEVIC, GUSTAFSSON

Anne Sofie von Otter
24.11. TEMPELIAUKION KIRKKO | TEMPELPLATSENS KYRKA

 Kauniaisten musiikkijuhlat
Grankulla musikfest

INSTRU GRANI

LOCUS

1000-tals
nöjda Kunder
kan inte ha
fel!

STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER

Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.
Visste du att vi också tar
emot försäljningsuppdrag.
Försäljningen sköter vi alltid
finkänsligt och smidigt.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A] tel. (09) 17 17 44
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors www.locus.fi

DEN 35 MAJ

om fantasins betydelse i livet

av Erich Kästner
dramatisering Annina Enckell
regi Jenni Kallo
cirkusregi Mirja Jauhiainen

Unga Teatern, Lillklobb, Klobbskogs v. 9, Esbo
tfn 09 8620 8200 ungateatern.fi

CHEFREDAKTÖR

Miniatyrer

JULEN NÄR JAG var sex år fick jag ett dockskåp i julklapp, jag tror det måste ha varit min mormor som gav mig huset. Det var också hon som prenumererade på Kalle Anka med hjälp av vilken jag lärde mig läsa när jag var fem och till mina upplysta 60-talsföräldars fasa gav hon mig också i något skede min första (och enda) Barbie-docka. En mormor med sinne för roliga och eftertraktade presenter är guld värd.

I KALLE ANKA fanns reklamer som mina jämnåriga kommer ihåg; för Ögonkakao och Toy-tuggummi, för Kalles kaviar och glasspinnar med de mest fantasifulla namn. Piggelin. Nötpuck. Päronsplitt. Och reklam för Lundby dockskåp, då. Jag blev ett reklamens offer. Men med dockskåpet gick det som med många andra saker man hett åtrått, det var en trevlig inredningsdetalj men jag kan inte minnas att jag egentligen någonsin lekte i eller med skåpet, magin fanns inte i väggarna.

Det som däremot kom att prägla mig som en följd av att jag låg och stirrade in i skåpet i många år är den otroliga fascinationen för miniatyrer som jag hyst ända sedan dess.

JAG FULLKOMLIGT ÄLSKADE Legoland fast jag var 17 år när jag besökte Billund (första gången). Jag skulle helst åka sagotåget i Junibacken tio gånger på raken och sen mina barn blev vuxna har jag försökt hitta på sätt att smita i väg till sagotåget när vi är i Stockholm. Jag kan stå i timmar och titta på tågbanor i minilandskap och vet att det finns massor av ställen att besöka där olika miniatyrlandskap byggts upp som jag ännu bara får drömma om. Jag tycker helt enkelt om överskådlighet, om att kunna förstå skalan och omfatta den.

FOTO BJÖRN FAGERHOLM

I ARBETET MED den här tidningen får jag nu för andra året i rad orsak att igen grubbla över min gamla hemstad och vad det är som gör den speciell, vad som är hemligheten som inte stasas skattöre eller status. Och jag blir alltmer övertygad om att hemligheten är skalan, överskådligheten, greppbarheten. Att det är nära till det mesta, att man känner dem som sköter det gemensamma, att man skapar band till dem som ger en service, att hemvården känner Aila på närhjälpen och kan ringa till henne när det behövs en volontär som sällskap på en resa till Jorv för en grankullabo (se sid 14).

Alla vi som fattat många beslut med motiveringen att storskalighet ger fördelar vet att det bara delvis är sant.

Håll fast vid skalan, länge leve en fungerande och alldeles konkurrenskraftig miniatyr!

ISAMMA ANDETAG vill jag igen tacka Clara Palmgren för material och information för "Där vi en gång gått" och Henrik Bremer för en ovärderlig insats för bilderna i tidningen. Och så ska stadsdirektören ha en eloge för att han gick med på att byta ut sin kolumn mot en träff med årskurs 3 i Granhultsskolan. Roligt var det!

Martina Harms-Aalto

Årets
Grankullabo

2022	Grani Närhjälp rf
2021	Arkiater Risto Pelkonen
2020	-
2019	Skådespelare Nina Hukkinen
2018	Pensionär Alf Skogster
2017	Idrottsplanerare Helena Pirvola-Nykänen
2016	Företagarna Jorma Österholm och Tette Finnberg
2015	Stadsdirektör Torsten Widén
2014	Musiklärare Inge-Britt Sandström
2013	Musikerna Pasi Hiihtola och Peik Stenberg (Sås och Kopp)
2011-12	Konstnärerna Irmeli och Yrjö Kukkapuro
2010	Diakonissan Arla Nykvist
2009	Brandchef Silvio Hjelt
2008	Rektor Irma Rauhala
2007	Lektor Ruth (Pippi) Collander
2006	Professor Paavo Castrén
2005	Kultursekreterare Clara Palmgren

LOKALA
ANAGRAM

1. Adlad röna
2. Ämnets kross
3. Ack monstrens urin
4. Amen blekhets kry
5. AB Korpens New
6. Abborre hugg i seg
7. Ack duon gurglar hull
8. Atom korrekt
9. Allan kuskar omslag
10. Allo sno sup
11. Aning halvljus
12. Bikten instiftas utebli

Svaren finns på sidan 25

Hållbar vardagsskönhet - Kestävää arkikauneutta

Den här intervjun är tvåspråkig utan översättning
– tämä haastattelu on kaksikielinen ilman käännöstä

Du vet inte om det men Emmi Silvennoinen påverkar ditt liv, alla dagar. Och alldeles särskilt under sommarhalvåret. Hon är stadsträdgårdsmästare i Grankulla sedan 2008 när hon till sin egen överraskning valdes till jobbet bland många sökande.

– Jag stod på tågstationen på väg hem efter arbetsintervjun, på den tiden bodde jag i Alberga, och jag kände mig full av energi och entusiasm. Det var säkert ett gott omen!

TEXT MARTINA HARMS-AALTO FOTO HENRIK BREMER

Har du kvar samma entusiasm?

– Ja det har jag nog, säger Emmi. Arbetsmängden var först förskräckande, det fanns mycket ogjort efter en längre tid utan en permanent tjänsteinnehavare. Det var också massor av nytt att lära sig, det var nog en tuff skola. Men jag fick mycket hjälp av kollegor i andra städer och förstås också av de egna anställda.

– *Kautta vuosien työfilosofiani on ollut kehittää viheralueita kohti estetiikkaa ja tasa-arvoista toiminnallisuutta. Kaupunkiympäristössä vastuullisuus on myös tärkeää. Vastuullisuutta on turvallisuus, esteettömyys, helppohoitoisuus ja ympäristön monimuotoisuus.*

Så var ser man resultatet av ditt arbete, ditt avtryck?

– Det är ibland ganska små saker men nog överallt i byn. Många tänker inte på eller märker inte att deras omgivning är planerad och min egen filosofi har utvecklats under åren.

Numera tänker jag att jag förstärker sådant som redan finns och mitt avtryck syns som småsma saker här och där; det kan vara ny spång över Träskmossen, eller en ny lekpark eller vackra planteringar.

Emmi nämner särskilt parken vid Båtlänningsvägen, där utgångsläget var en stor plan av en meter makadam och grus, en stor transformator och en massa el-ledningar.

– Och där skulle jag bygga en park! Pengar fanns det inte heller, säger hon torrt. Jag brukar säga att jag gör Finlands billigaste parker och hemligheten bakom det är att undvika dyra grävningsarbeten. Så vi samlade ihop överblivna stora stenar och byggde en labyrint av dem, och på kanterna planterades det nyttoväxter, havtorn, äppel och plommonträd. Där det fanns ledningar så lade vi tunt lager mylla där man kunde så ängsväxter.

Också Gallträskis lekpark som ligger på det område där geotuberna

var placerade under restaureringen av träsket är en lyckad lösning.

– Det var planerat att området skulle bli skog men också där fanns ju bara en meter grus och på det växer ingen skog så det skulle ha behövts stora utbyten av jordmassor. Samtidigt bjöd en fullmäktigemotion om en park vid träsket på en mycket bättre lösning – en lösning som jag själv också hade funderat på. Och då blev det ju lättare att argumentera för den och få igenom planerna, säger Emmi nöjt.

– *Pyrin nykyisin suunnittelemaan viheralueiden kunnostushankkeita ensisijaisesti kaupungin kunnossapidon näkökulma huomioiden. Kunnossapi-*

to on tärkein tekijä siinä, millaisiksi viheralueet kehittyvät. Kaupungin kunnossapidon työntekijät hoitavat viheralueita erinomaisesti, mutta hoidon resurssien ollessa rajalliset, intensiivistä hoitoa vaativia istutuksia ei ole mahdollista lisätä nykyisestä.

Suunnittelen hankkeet yleensä itse. Myös Kasavuoren laavu ja Träskmossenin esteettömät pitkospuut ovat suunnittelemani, rakennekuvia myöten.

Är det stor skillnad mellan att arbeta i en kommun och att ha privata kunder (som var det Emmi gjorde innan hon kom till Grankulla)?

– Jag tycker att det är mycket lättare

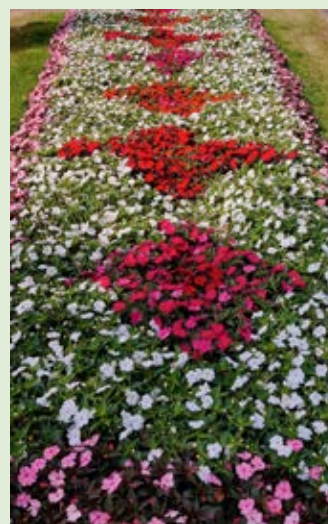
att arbeta i en stad, säger Emmi, kanske något överraskande.

– Privatkunder kan ha väldigt explicita idéer som kanske inte alltid grundar sig på sådan planering som tar alla faktorer i betraktande, säger hon diplomatiskt. I staden kan man gå in för tydliga linjedragningar och så får man också förverkliga sina egna visioner. Till exempel älskar jag rosor och det tror jag nog att man kan säga att syns i stadsbilden...

– *Rakastan värejä, kukkia ja kasvien tuoksuja. Mielestäni kaikki*

EXEMPEL FRÅN GATUBILDEN I GRANKULLA

kukat ja värit ovat kauniita omalla tavallaan. Kesäkukkaryhmien suunnittelu on ehdottomasti työni koho-kohta. Pyrin siihen, että jokainen vuosi olisi erilainen. Suunnittelen seuraavan vuoden kukkaryhmät aina syksyisin, ja taimien kasvatuksen kilpailutan marraskuussa. Taimikasvatus aloitetaan ulkopuolisen toimijan kasvihuoneella sitten tammikuussa. Ensi vuoden kesäkukkaryhmien teemana tulee olemaan pölyttäjäien ravintokasvit. Puuvartisten kasvien osalta lempikasvejani ovat kaikki hyötykasvit kuten marjapensaat ja hedelmäpuut, sekä koristekasveista ruusut, hortensiat, syreenit ja erilaiset havut. Hyötykasvien istuttaminen puistoihin on kaikin tavoin kannattavaa. Valitettavasti monet puistoihin viimeisen 10 vuoden aikana istutetut omenapuut ovat kokeneet Kauniaisissa kovia jänisten, kanien ja rusakoiden toimesta. Puut vaativat verkkosuojauksen 1,5 metrin korkeudelta, jotta runsaslumisina-kaan talvina ristihuulet eivät pääsisi katkomaan latvoja.

Emmi Silvennoinen vandrar i Träskmossen.

Finns det växter du inte gillar?

– Om jag måste nämna en så är det di-
amant-tujan. Den har en annan färg än
kanada-tujor som passar bättre i vår
färgvärld. Men jag har fått mig en läxa
där, för när vi flyttade till Kyrkslätt
till ett egna hemshus så fanns där 20
stycken diaman-tujor i trädgården
och eftersom jag aldrig slänger bort
en livsduglig växt så fick jag tänka om
helt enkelt. Jag planterade om dem i
nya grupper så att de ser naturligare

ut och lite försvinner bland de andra
växterna.

– Men, säger Emmi och skrattar.
– Det här är fråga om smak och
tycke och som vi alla vet så finns det
lika många smaker som människor.

Hållbarhetsfrågor i fokus?

– När jag började jobba i staden så
var den främsta uppfattningen att
omgivningen skulle vara proper, ren
och snygg och man gjorde väldigt

stora ingrepp som innefattade stora
grävarbeten och områden i naturligt
tillstånd uppskattades inte. Dessa såg
man som ostädade snår som måste
städa upp och skapa ordning och reda
i. Så tänkte man då.

– Olen valmistunut sekä maise-
masuunnittelijaksi että ympäristö-
ekologiksi. Ympäristöekologian opin-
noissani keskityin kaupungistumisen
aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin.
Tästä on ollut suuresti apua nyt, kun

Välkommen på förmånliga uppköp

S MARKET

S-market Grani
Grankullavägen 7
mån.-fre. 7-22, lör. 7-22, sön. 9-22

Sale

Sale Grani
Stationsvägen 1
mån.-fre. 6.30-23,
lör.-sön. 9-21

VBO
vbo.fi

yksi työni tärkeimmistä tavoitteista on ympäristön monimuotoisuuden ylläpitäminen sekä toimintamallien muokkaaminen kestäväen kehityksen mukaisiksi ilmastovaikutukset huomioiden. Ekologista ja taloudellista kestävyyttä ovat esimerkiksi rakentamisen ja kaivamisen minimointi, rakentaminen ympäristön suojelusyistä, kierrätysmateriaalien sekä mahdollisimman pitkän elinkaaren omaavien materiaalien käyttäminen, valmiin rakennetun ympäristön monimuotoisuus ja helppohoitoisuus. Haasteita tuomateriaalien todellisen ilmastovaikutuksen arviointi valmistus, elinkaari ja huolto huomioiden. Nyrkkisääntö kuitenkin on, että 20 vuotta kestävä tuote on yleensä aina parempi, kuin 5 vuotta kestävä.

Hur mycket har du tänkt på Paul Olssons historiska arv i staden?

– De facto ganska mycket, berättar Emmi. Jag beställde ett slutarbete av en studerande där arterna på området som idag är Paul Olssons park kartlades. Det visade sig i alla fall att arterna var rätt få och att det var för kostsamt och ambitiöst att anlägga ett helt nytt arboretum i området. Slutresultatet blev att bevara området ganska så likadant. Men en lustig detalj är att grankullabon, landskapsarkitekten Maj-Lis Rosenbröijer som var Paul Olssons praktikant i sin tur hade en praktikant, Outi Tahvonen, i vars företag jag senare gjorde min egen praktik. Rosenbröijer gjorde många fina planer i Grankulla och jag har delvis tagit intryck av hennes sätt att planera, med

tydliga vinklar och ett sätt att följa upp och förstärka byggnadernas eget formspråk och arkitektur i närheten av husen för att sen mjuka upp i mer organiska former ju längre man fjärrar sig från byggnaderna. Det avtrycket syns i alla fall inte i Grankulla eftersom stadens fastigheters uteområden inte hör till mitt ansvarsområde, det syntes mer i mitt arbete för privata kunder.

Omgivningen ska planeras i tid eller?

– Det händer i samband med byggen att vi involveras först när allt, eller det mesta är planerat eller till och med färdigt byggt.

Eller att man vill att vi ska kunna rädda träd vars rötter redan är av. Det här är nog aldrig illvilligt och misstag är ju mänskliga. Problemet är att när det gäller växtlighet och särskilt träd och så är felet svåra eller ofta omöjliga att rätta till på en tidsaxel som känns vettig och det är ganska otacksamt.

– *Ammatillinen yhteistyö eri asian-
tuntijoiden kanssa on rikkaus ja voi-
mavara. Vanha viisaushan on, että
mitä enemmän tietää, sitä paremmin
ymmärtää, kuinka vähän tietää. Tär-
keää olisi kyky omaksua jo saatavilla
olevaa uutta tietoa, ja muokata omaa
ajattelua, vaikka vanhojen, tuttujen
toimintamallien muuttaminen niin
hankalalta tuntuukin. Vielä 20 vuotta
sitten suunnittelimme viheralalla hyvä-
uskoisina nyt kiellettyä kurtturuusua
lähes joka pihaan ja tien mutkaan, ja
suihkutelimme glyfosaattia sinänsä
harmittomille voikukille.* ●

Henrik Bremer som tagit en stor del av bilderna i denna tidning (pärmen, Årets Grankullabo, "Där vi en gång gått" och bilderna av Emmi Silvennoinen) hade ett helt eget budskap till Emmi när de träffades:

En särskild eloge vill vi natur- och fågelvänner ge åt Emmi som har sett till att Gallträskstränderna har blivit rensade med stor urskillnad till gagn för fågel- och djurliv runt och i träsket. Att staden dessutom har "fridlyst" inloppsområdet har genast gett upphov till lyckad häckning både för bläsand och rörhöna.

K Supermarket

GRANI

Tavallista parempi ruokakauppa • En bättre matbutik

Kauniaistentie/Grankullavägen 7, 02700 KAUNIAINEN/GRANKULLA,
puh./tel. 09 2310 3600, jesper.lindqvist@k-supermarket.fi
Palvelemme MA-LA 7-22 ja SU 9-21/vi betjänar MÅN.-LÖR. 7-22 och SÖN. 9-21.

Konstfostran ger värdefullt kapital

Kan man tänka sig en bättre miljö för ett samtal om konstfostran ur ett Grankullaperspektiv än Villa Vallmogård? Där sammanstrålar en höstmorgon Satu Roberg, rektor för Grankulla musikinstitut, Hannamaija Heiska, rektor för Konstskolan i Grankulla och Mikael "Gusse" Andersson, skådespelare och både pappa och gudfar till Kulturkarnevalen.

TEXT OCH FOTO MARTINA HARMS-AALTO

BÅDE MUSIKINSTITUTET, MED dryga femtio år på nacken och cirka 400 elever, och konstskolan som startade 1978 och har cirka 200 elever ger idag grundläggande konstundervisning enligt en nationell läroplan, en utveckling som de båda rektorerna är ense om att ha varit avgörande. De beskriver den nya läroplanen som en gemensam bas för alla de anstalter som ger grundläggande konstundervisning. (Läs mer här: <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grundlaggande-konstundervisning>)

FOSTRAN I SOCIALA FÄRDIGHETER

Konstskolan har av tradition inte haft inträdesförhör utan eleverna har antagits i anmälningsordning.

– Vi kan inte avgöra vem som har utvecklingsmöjligheter och vi betonar också gärna att vår undervisning inte bara handlar om teknik utan också om konstfostran, sociala färdigheter och fostran till ett samtal om konst, säger Heiska.

För musikinstitutet innebar pande-

min att de inträdesförhör som hittills styrts urvalet av elever fick läggas på hyllan och också här har man nu i tre år antagit elever i anmälningsordning.

– Det har visat sig vara bra, säger Satu Roberg, så bra att vi kanske inte återgår till inträdesförhören.

– De som kommer vill ju lära sig spela, skrattar hon.

UTÖKA REGIONALA NÄTVERK

Gusse Andersson fick inspiration till Kulturkarnevalen när han höll dramakurser i skolor runt om i landet och märkte att det fanns stor brist på inflöde av kulturupplevelser i skolorna.

– Samtidigt hade jag ju själv sportat som barn och deltagit i Stafettkarnevalen. Jag blev uppfylld av idén att kunna samla ungdomar från olika regioner kring kultur men inte som en tävling, det tror jag kan vara hämmande i kulturutövning. Kulturkarnevalen som startade i Grankulla 2003 och som pågått varje år sedan dess, under pandemin i hybridform, är också ett sätt att jobba med ungdomarna på svenska. Hoten mot svenskan och

kulturen kändes väldigt angelägna på 1990-talet och också om diskussionen är annorlunda idag så finns samma behov nog kvar, säger han.

– Ett viktigt spår var också att minska de regionala fördomarna mellan ungdomar från olika delar av landet. I år ordnas karnevalen för tjugonde gången, den här gången i Borgå. Sammanlagt har KK ordnats fem gånger i Grankulla, berättar han.

VARFÖR ÄR DET VIKTIGT?

Varför är konstfostran viktigt för (unga) människor?

– När barn ritar, modellerar, skapar, öppnar det kanaler som gör kommunikationen mer autentisk. Att i trygg miljö få öva på detta ökar inte bara de konstnärliga färdigheterna och teknikerna utan också självförtroendet och självkunsken, säger Hannamaija.

Satu flickar in:

– Det finns många synvinklar på det här: musiken kan vara hjälpmedel att hitta sig själv och vem man är och vad man står för men också för att hitta sina styrkor. Dessutom ökar man sin kunskap och förkovrar sin teknik,

men lär sig också att samarbeta och lyssna. Och ändå vill jag helst lyfta fram behovet av kreativt tänkande, säger hon.

Samhället kommer att se helt annorlunda ut när våra unga tar över och de kommer att ha nytta av att veta vad de är bra på. Och de kommer att behöva nytänkande - den enda vägen att hitta nya lösningar är via kreativitet. Därför är det illa när man i skolan skär ner på konstämnen.

Gusse instämmer:

– Vi behöver känna oss själva, det är härligt att se utvecklingen när någon man handleder hittar nya sidor av sig själv, hittar nya sätt att uttrycka sig och får ett starkare självförtroende. Respekt och ödmjukhet är också oerhört viktiga värderingar som man kan öva upp via konstformer. Och positivt bejakande. Det är bra att iakttas sig själv: är du positivt bejakande när någon kommer med nya idéer i ditt arbetslag? Eller alltid i första hand misstänksam?

FRÄMJAR VÄLMAÄNDE

– Vi vet hur mycket kultur främjar välmående, varför stöder vi inte den tanken i skolans läroplaner? Konst hjälper och stöder också inläring, om det finns det mycket forskning när det gäller musik men också när det gäller annan konstutövning. Jag hoppas på mer samarbete med grundläggande fältet om timantalet inte kan ökas i skolorna, föreslår Satu.

Hannamaija konstaterar att barn orkar koncentrera sig betydligt kortare stunder idag än för trettio år sen. Och den konstnärliga processen kräver tid och tålmod. Dagens unga behöver öva sig att göra saker långsamt och stå ut med ansträngningar för att uppnå sina mål. Men sen när man ser hela den processen i en ung människa: glädjen att lyckas uttrycka sig så är det så otroligt fint! Och så är det ju så att den känslan vill man gärna uppleva igen!

Gusse inflikar:

– Och så ingår också den trygghet som finns i att man får misslyckas utan att förlora ansiktet. Att man lär sig genom sina misstag “mokia kautta”.

Förr anklagades instituten för att uppehålla en elitism?

– Men, säger Satu, världen förändras faktiskt! Nuförtiden inser man att

Kultur stöder välmående. Varför stöder vi inte den tanken i skolans läroplaner?

konstutbildningen är en demokratisk hobbyverksamhet, alla får vara med och det finns stödordningar för den som av ekonomiska orsaker inte annars skulle ha möjlighet att delta. Och som sagt, läroplanen är pricken på i:et i den här utvecklingen.

KULTUR ÄR EN NÄRINGSREN

– På Kulturkarnevalen ser vi en viss skillnad mellan stad och landsbygd i inställningen till kulturhobbyer, säger Gusse.

“Kultur är sånt som görs i städer” kan man höra ibland och rent geografiskt så är det ju inte osant. Hannamaija inflikar att det funnits en uppfattning om att det är dyrt att studera på instituten men jämför man med många sporter så är de ofta betydligt dyrare att utöva än konst eller musik.

– Men det kan man säga att många barn som skulle ha väldigt stor nytta av vår utbildning nog inte hittar den, med tanken att man måste vara speciell eller ha specialkunskap för att “förstå” kultur – när det ju verkligen inte handlar om att förstå eller tolka rätt utan bara om att ta in och känna, säger hon.

– Pandemin visade tydligt hur ofentligheten behandlar och värderar

konstutövning, säger Gusse och man kan spåra en besvikelse, nästan bitterhet, i hans röst.

– De som representerar andra sektorer och som kan ha betydligt hårdare värderingar borde förstå att kultur är ju inte bara “trevligt och onödigt” utan i högsta grad en näringsgren som ger bröd på bordet åt enormt många finländare.

KONSTFOSTRAN OCH SKOLKÖRER

– Konstfostran borde komma in redan i småbarnspedagogiken, vi har högt utbildade småbarnspedagoger men det skulle behövas också konstpedagoger (som finns exempelvis i Estland). Det skulle också förbättra inkludering av barn med annat språk och dessutom skulle vi nå barn som konsten inte annars når i vardagen, säger Satu.

Hon vill också lyfta fram en Grankullaspecifik verksamhet som söker sitt motstycke och det är Granhultsskolans många körer.

– Var annanstans i Finland finns körverksamhet som når hela skolan och där merparten av eleverna deltar i någon av skolans körer? frågar hon.

– Det är ett kapital av konstfostran som är ovärderligt, fastslår hon avslutningsvis. ●

ÅRETS GRANKULLABO 2022

Endorfin och mening i livet

TEXT MARTINA HARMS-AALTO FOTO HENRIK BREMER

ARETS GRANKULLABO 2022 är inte en person utan en sammanslutning. Grankulla svenska kulturförening delar i år ut utmärkelsen till föreningen Grani Närhjälp rf och i motiveringen står det bland annat så här: "Om inte Grani Närhjälp fanns så borde den verksamheten skapas".

När nyheten om utmärkelsen ännu inte är offentlig och bara få vet vem årets mottagare är, träffar jag verksamhetsledaren **Aila Thurin** och föreningens ordförande **Kenneth Söderholm** på Villa Breda där föreningen också har sitt kontor. De berättar om en växande verksamhet som betyder mycket för både den som får hjälp – och för dem som ger den.

Grani Närhjälp har redan ansevärd storlek på nacken men år 2019 delades den dåvarande föreningens verksamheter upp i två skilda; dels GraniHelp som är ett kooperativ som säljer tjänster (städning, hushållshjälp mm), dels Grani Närhjälp som förmedlar volontärtjänster kostnadsfritt.

– Det händer att grankullaborna fortfarande blandar ihop de här två men det försöker vi råda bot på med mer information, berättar ordförande Söderholm.

– Föreningen har ett tätt samarbete med Grankulla stad och staden stöder föreningen betydande men helhetsbeloppet med vilket staden stöder lokalföreningar har sjunkit så vi lever nog från hand till mun, säger han. Vi är mycket beroende av våra medlemmars bidrag och av stöd från fonder och stiftelser.

Aila Thurin berättar att hemvården är i kontakt med henne flera gånger i veckan, till exempel för läkarbesöks hjälp.

– Hemvården har inte tid att ringa genom alla volontärer men jag vet precis vem som kan ställa upp och på

Föreningens ordförande Kenneth Söderholm och verksamhetsledare Aila Thurin.

kort varsel. Jag håller kontakt med hemvården och det hjälper ju att vi har kontor på samma ställe, småler hon.

Så hur går det till, vad händer om jag ringer till kontoret och berättar att jag behöver hjälp med något?

Aila förklarar att hennes jobb ju till stor del går ut på förmedling och matchning av behov och rätt frivilliginsats.

– Vi har en lista på över hundra frivilliga av vilka en del är jätteaktiva, säger hon. Men det räcker ju inte med att det finns en lista på aktiva, all den här verksamheten måste ju organisera

ras och styras upp, säger hon. Och det gäller för mig att vara känslig för vilka personer som kan tänkas passa ihop, kemierna måste fungera mellan parterna.

– Helt konkret så gör jag en intervju, lite som en arbetsintervju med den som anmäler sig som volontär. Jag frågar om eventuella tidigare erfarenheter av volontäruppdrag, tar reda på hur förtrogen den frivilliga är med till exempel minnessjukdom eller andra möjliga medicinska utmaningar. Sen är jag alltid med på den första träffen och ser hur parterna passar ihop och att volontären säkert förstår behoven.

Så någon formell behörighet för att ställa upp som volontär behövs inte, det räcker med vilja att hjälpa, förklarar Aila. Och det kan också handla om helt praktiska saker, montera apparater eller möbler, hjälp med datorteknik och strulande teknik.

GE OCH TA

Kenneth Söderholm, ordförande i föreningen sedan ett och ett halvt år, är entusiastisk och delar med sig av ett citat som han tror mycket på:

“Om du ger mer än du tar så får du mer än du ger”. Det beskriver nyttan med volontärverksamhet på pricken, menar han. Det finns ju till och med hjärnforskning som visar att människor mår bra av att hjälpa andra människor.

– Det har ju skett väldigt stora förändringar i människans åldrar, säger han. Idag är en 70-åring jämförbar med en som var 50 år på 1950-talet. Personer mellan 65 och 75 betecknas som varande i sen-medelåldern snarare än som seniorer. Vi lever längre och orkar mera längre, vi är pensionerade förhållandevis stor del av vårt senare liv. Samtidigt är frågan om meningsfullhet och syfte i livet lika viktig som alltid förr. Där man hade en identitet som kom av jobb och samhällsställning finns plötsligt inget. Den kanadensiske forskaren Riley Moynes talar om hur man återfår de egenskaper och det innehåll och den mening, de sociala relationer man förlorat, om man förstår att de kan komma via frivilligverksamhet.

Han framhåller att utnämningen Årets Grankullabo är en viktig bekräftelse för föreningens volontärer.

– De tidigare valen av Årets Grankullabo Ruth “Pippi” Collander, Alf Skogster, Clara Palmgren och Arla Nykvist är ju fina exempel på personer som år efter år ställer frivilligt upp i vår förening och andra grankullaföreningar.

Det ser ut som Grani Närhjälps insats för de ukrainare som kommit till staden sedan Ryssland anföll Ukraina skulle vara en viktig orsak till att ni fick utmärkelsen?

– Insatsen för ukrainarna har varit betydande, berättar Aila. Vi identifierade att mathjälp var det som behövdes allra mest av oss och så

organiserade vi upp inköpslistor så att det var lätt att skaffa just de saker som respektive familj behöver. Insamlingen pågick varje vecka från mars till slutet av juni och sedan augusti har vi nu insamling varannan vecka och mottagare är 22 ukrainska familjer.

Konserten Grani Aid, som långt var Antti Harsunens projekt men där väldigt många medverkade med stora insatser, samlade ihop 20 000 euro som nu ska delas mellan vår verksamhet för ukrainarna och ny verksamhet för ungdomar.

UNGDOMAR MÅR DÅLIGT

– Vi har ju hittills jobbat mycket med seniorer och invandrare, men nu ska vi också fokusera på ungdomar för vi vet att många ungdomar mår så otroligt dåligt. Man kunde kanske förledas att tro att en ort med förhållandevis hög levnadsstandard skulle ha inga eller få problem men det visar sig att det nästan är tvärtom när det gäller ungdomarnas mående, säger Kenneth. Så när Ungdomsgården öppnas ska vi komma åt att börja verksamhet där – vad den ska bestå av funderar vi på just nu, hittills har vi haft kontakt med ungdomsarbetarna men vi ska förstås också höra målgruppen själv.

– Att öka växelverkan mellan generationerna är ett av målen i stadens seniorprogram och det är det vi vill medverka till, säger han och uppmanar alla att ta sig en titt på programmet som han säger att är både “bra och ambitiöst”.

Om Aila får som hon vill så ökar antalet frivilliga och vi får också se fler storsatsningar i likhet med Grani Aid. Hon ser också gärna att grankullaföreningarna i ännu högre grad samarbetar.

Kenneth flikar in att trenden ju är att tredje sektorns roll ökar i vårt samhälle, en följd av en smalare skattebas som beror på demografin; för få som jobbar helt enkelt. Då är det bra att kunna erbjuda verksamhet som stöder människans inneboende behov av att hjälpa andra. Många endorfinsubstanser utlovas, skrattar han!

– Och skriv gärna att vi utöver alla nya medlemmar och volontärer gärna ser fler svenskspråkiga herrar bland volontärerna, avslutar Aila. ●

HÄR NÅR DU GRANI NÄRHJÄLP:

toimisto@graninlahiapury.fi

tel. 040 0237 741

Medlemsavgiften är 20 euro/år

Understödsmedlem 30 euro/år

FI59 4055 2920 108638

Mobilepay 44184

HJÄLP I VARDAGEN:

- Prat- och promenadsällskap
- Stödperson vid t.ex läkarbesök
- Familjevän, läxhjälp, integrationsstöd
- IT-stöd
- Hjälp med butik, apotek, småjobb i hemmet (byta lampor, hänga gardiner med mera)

PRISMOTIVERINGEN

Grani Närhjälp har som mål att förhindra kriser, ensamhet och marginalisering. Grani Närhjälp förmedlar frivilliga hjälpare till gammal och ung, familjer och ensamma.

Föreningen arbetar självständigt men i nära samarbete med staden.

Grani Närhjälp grundades 1989 och har funnits som hjälp i Grani-bornas vardag sedan dess. Under det gångna året har vi speciellt glatt oss åt och varit stolta över att Grani Närhjälp tagit en aktiv roll i mottagandet av flyktingarna från Ukraina.

Grani Närhjälp har med sin insats under sin mångåriga verksamhet utan tvekan förtjänat att utses till årets Grankullabo.

VUODEN KAUNIAISLAINEN 2022

Endorfiinia ja merkitystä elämään

VUODEN 2022 KAUNIAISLAISEKSI on tällä kertaa valittu yhdistys, ei yksittäistä henkilöä, sillä Kauniaisten ruotsinkielisen kulttuuriyhdistyksen kunniamaininnan saa Granin Lähiapury. Perusteluissa todetaan muun muassa näin: ”Jos Granin Lähiapua ei olisi olemassa, se pitäisi perustaa”.

Sillä välin, kun kunniamainintaa koskevaa uutista ei vielä ole julkaistu ja vain harva tietää, kuka tänä vuonna sen saa, tapaam toiminnanjohtaja Aila Thurinin ja yhdistyksen puheenjohtajan Kenneth Söderholmin Villa Bredassa, jossa yhdistyksellä on toimisto. He kertovat kasvavasta toiminnasta, jolla on suuri merkitys sekä avun saajalle että avun antajalle.

Granin Lähiapu on toiminut jo vuosikautia. Vuonna 2019 yhdistyksen toiminnot jaettiin kahteen osaan ja niin perustettiin Grani Help, joka on palveluita, muun muassa siivousta ja kotiapua myyvä osuuskunta, sekä Granin Lähiapu, joka välittää vapaaehtoisten tarjoamia palveluita.

– Nämä kaksi menevät kyllä kauniaislaisilta vielä sekaisin, mutta yritämme korjata tilannetta tehostamalla tiedottamista, kertoo puheenjohtaja Söderholm.

– Yhdistys toimii tiiviissä yhteistyössä Kauniaisten kaupungin kanssa ja sen tuki yhdistykselle on merkittävää, mutta koska kaupungin paikallisille yhdistyksille myöntämän tuen kokonaisuus on pudonnut, elämme kädestä suuhun. Olemme erittäin riippuvaisia jäsentemme avustuksista sekä rahastojen ja säätiöiden tuesta, hän sanoo.

Aila Thurin kertoo, että kotihoidosta otetaan häneen yhteyttä monta kertaa viikossa, esimerkiksi kun tarvitaan avustajaa lääkärikäynneille.

– Kotihoidolla ei ole aikaa soitella läpi vapaaehtoisia, mutta minä tiedän tarkalleen, kuka on käytettävissä lyhyelläkin varoitusajalla. Pidän heihin

myös aktiivisesti yhteyttä, ja se tietysti auttaa, että meillä on toimistot samassa paikassa, hän toteaa hymyillen.

Kuinka asia sitten etenee, jos esimerkiksi soitan toimistolle ja sanon, että tarvitsen apua johonkin asiaan?

Aila selittää, että hänen työnsä koostuu suurimmaksi osaksi tarpeiden ja niihin sopivan vapaaehtoisten työpanoksen yhteensovittamisesta ja välittämisestä.

– Meillä on listoilla yli sata vapaaehtoista, joista osa on erittäin aktiivisesti mukana toiminnassa. Mutta pelkkä aktiivien lista ei tietenkään riitä, vaan toiminta täytyy organisoida ja sitä pitää ohjata. Ja minun pitää toimia herkällä korvalla, kun mietin, ketkä henkilöt sopisivat yhteen. Osapuolten välisen kemian täytyy nimittäin toimia, hän sanoo.

– Konkreettisesti se menee niin, että haastattelen vapaaehtoisiksi ilmoittautuvat henkilöt, eli se on ikään kuin työhaastattelu. Kysyn heiltä mahdollisesta aiemmasta kokemuksesta vapaaehtoistehtävissä, otan selvää miten tuttuja kyseiselle vapaaehtoiselle ovat esimerkiksi mielenterveyden häiriöt tai muut terveyteen liittyvät haasteet.

Olen myös aina mukana ensimmäisessä tapaamisessa ja tarkkailen, miten osapuolet sopivat yhteen ja varmistan, että vapaaehtoinen ymmärtää, mitä tarvitaan. Mitään virallista pätevyyttä ei siis vaadita vapaaehtoiseksi ryhtymiseen, riittää kun on halua auttaa. Ja joskus tarvitaan ihan käytännön taitoja, kuten koneiden tai huonekalujen asentamista, tai apua tietotekniikan ja temppuilevien koneiden kanssa, Aila kertoo.

ANTAA JA OTTAA

Kenneth Söderholm on toiminut yhdistyksen puheenjohtajana puolitoista vuotta, ja hän on hyvin innostunut tehtävästään. Hän uskoo vakaasti näihin sanoihin:

”Jos annat enemmän kuin otat, saat enemmän kuin annat”. Hänen mielestään tässä kiteytyy tarkalleen se, miten suuri hyöty vapaaehtoistoiminnasta on. Jopa aivotutkimuksissa on todistettu, että ihminen voi hyvin, kun hän auttaa muita ihmisiä.

– Ihmisten iässä on tapahtunut valtavan suuri muutos. Nykyään 70-vuotias on verrattavissa 50-luvun 50-vuotiaaseen ja 65–75-vuotiaat ovat myöhäiskeskikäisiä, eivät se-

nioreita. Elämme pitempään ja jaksamme enemmän pitempään, ja myös eläkkeellä ollaan suhteellisen suuri osa elämän loppupuolesta. Samaan aikaan elämän merkityksellisyyttä ja tarkoitusta koskevat kysymykset ovat yhtä tärkeitä kuin aina ennenkin. Siinä missä identiteetti perustui ennen työhön ja yhteiskunnalliseen asemaan, onkin yhtäkkiä tyhjiö. Kanadalainen tutkija Riley Moynes puhuu siitä, miten menetetyt ominaisuudet, sisällön ja merkityksen sekä sosiaaliset suhteet voi saada takaisin, kun ymmärtää, että ne voi saavuttaa vapaaehtoistoiminnan kautta, Kenneth sanoo.

Hän korostaa sitä, miten tärkeä merkitys kunniamaininnalla on yhdistyksen vapaaehtoisille.

– Aiemmat Vuoden kauniaislaisiksi valitut Ruth ”Pippi” Collander, Alf Skogster, Clara Palmgren ja Arla Nykvist ovat upeita esimerkkejä henkilöistä, jotka vuosi toisensa jälkeen jaksavat toimia vapaaehtoisina meidän yhdistyksessämme ja muissakin kauniaislaisissa yhdistyksissä.

Vaikuttaa siltä, että Granin Lähiavun panostukset kaupunkiin tulleiden ukrainalaisten hyväksi Venäjän hyökättyä Ukraina ovat yksi tärkeä syy siihen, että saitte kunniamaininnan, onko näin?

– Työ ja panostukset ukrainalaisten hyväksi ovat olleet merkittäviä, Aila kertoo. Me totesimme, että meiltä tarvittiin kaikkein eniten ruoka-apua. Niinpä me organisoimme ostoslistoja, joiden avulla oli helppo hankkia juuri niitä tavaroita, joita kukin perhe tar-

vitsi. Keräys toteutettiin joka viikko maaliskuusta kesäkuun loppuun ja elokuusta lähtien meillä on ollut keräys joka toinen viikko. Vastaanottajina on 22 ukrainalaista perhettä.

Grani Aid -konsertilla, joka oli pitkälti Antti Harsusen projekti, mutta jossa myös todella moni muu on ollut mukana suurella panostuksella, saatiin kerättyä 20 000 euroa. Summa jaetaan nyt kahtia ja sillä tuetaan meidän toimintaamme ukrainalaisten hyväksi sekä uutta nuorten hyväksi aloitettavaa toimintaa.

NUORET VOIVAT HUONOSTI

– Olemme tähän asti toimineet enimmäkseen seniori-ikäisten ja maahanmuuttajien parissa, mutta nyt aiomme keskittyä myös nuoriin. Tiedämme, että nuoret voivat todella huonosti. Voisi hyvin luulla, että tällaisella paikkakunnalla, jolla elintaso on suhteellisen korkea, ei olisi mitään ongelmia, tai ongelmia olisi hyvin vähän, mutta on kuitenkin käynyt ilmi, että nuorison kohdalla tilanne on lähes päinvastainen. Eli kun Nuorisotalo avataan, aiomme aloittaa toiminnan myös siellä. Pohdimme parhaillaan sitä, mitä toiminta tulee olemaan. Tähän mennessä olemme olleet yhteydessä nuorisotyöntekijöihin, mutta tietenkin aiomme kuulla myös kohderyhmää itseään, Kenneth kertoo.

– Yksi kaupungin ikäohjelmassa mainituista tavoitteista on sukupolvien välinen vuorovaikutus, ja siihen haluamme myötävaikuttaa. Kenneth myös haastaa kaikki tutustumaan ohjelmaan, jonka hän sanoo olevan ”sekä hyvä että kunnianhimoinen”.

OTA YHTEYTTÄ GRANIN LÄHIAPUUN:

toimisto@graninlahiapury.fi
puh. 040 0237 741

Jäsenmaksu on 20 euroa/vuosi
Tukimaksu 30 euroa/vuosi
FI59 4055 2920 108638
Mobilepay 44184

Jos asiat menevät niin kuin Aila toivoo, vapaaehtoisten määrä kasvaa ja saamme nähdä myös muita Grani Aidin tapaisia suurpanostuksia. Aila haluaisi myös nähdä enemmän yhteistyötä kauniaislaisten yhdistysten välillä.

Kenneth sanoo väliin, että nykysuuntaushan on se, että kolmannen sektorin rooli yhteiskunnassamme on kasvussa siksi, että veropohja kapenee väestörakenteen takia. Sanalla sanottuna työtä tekevien määrä on liian pieni. On hyvä pystyä tarjoamaan toimintaa, joka tukee ihmisen myötäsytystä tarvetta auttaa muita. Luvassa on melkoinen määrä endorfineja, hän nauraa.

– Ja mielellään voisit kirjoittaa siihen juttuun, että uusien jäsenten ja kaikkien vapaaehtoisten lisäksi toivomme vapaaehtoisten joukkoon enemmän erityisesti ruotsinkielisiä miehiä, Aila päättää. ●

VALLMOGÅRD

Ordna en oförglömlig fest för släkt och vänner med god mat och service i vacker, historisk Jugend-miljö i Grankulla!

Tel. 040-555 0568 • juhla@premiumcatering.fi
www.premiumcatering.fi

Du hittar Grankulla Apotek i Köpcentret Grani!

Ett äkta närapotek

Välkommen!

ÖPPETTIDER

Måndag - Fredag 9-20

Lördag 9-17 • Söndag 12-16

Grankullavägen 7 • Tfn (09) 505 1331

Vi frågar stadsdirektören!

Christoffer Masar är genast med på noterna när vi föreslår att den årliga kolumnen ska ersättas med frågor av Granhultsskolans tredje-klassister.

Lotta Vaenerberg och hennes kolleger Monika Fors och Hanna Nymark hjälpte oss och projektet kulminerade en oktobermorgon med att stadsdirektören dök upp i skolan för att svara på frågorna. Förr skulle man ha sagt att han dök upp "i egen hög person" men sällan har ett uttryck passat sämre då stadsdirektören i Grankulla är och vill gärna vara lätt att närma sig. Han presenterade sig för eleverna och berättade att han själv har två pojkar, 4 och 1 år, som en vacker dag också ska gå i Granhult. Och så avslöjade han att han själv har gått i skola i Karleby i mellersta Österbotten och är helt tvåspråkig men att hans modersmål är svenska. Här är frågorna och svaren.

TEXT OCH FOTO MARTINA HARMS-AALTO

OM ATT VARA STADSDIREKTÖR

Vad gör du på ditt jobb?

– Det är kanske inte så lätt att förklara, min fyraåring tror att jag sitter vid ett skrivbord hela dagen och att det är det som mitt jobb går ut på. Men mitt jobb är mångsidigt och intressant, det är många möten och en hel del telefonsamtal.

Vad får du bestämma om?

– Stadsdirektören får inte själv bestämma så jättemycket, det gör politikerna, men jag förbereder de besluten så att det ska vara lättare att bestämma. Jag är chef för alla som jobbar för Grankulla stad, faktiskt också för lärarna här i skolan. Staden har 750 anställda och indirekt är jag chef för dem alla.

– Och så ansvarar jag för att stadens pengar räcker till så att ni får böcker och datorer och allt annat ni behöver och också att lärarna får sina löner.

Hur långa dagar har du?

– De blir nog ganska långa. Jag har ganska många möten på kvällarna och har så småningom lärt mig att om det inte är kvällsmöte så behöver jag inte jobba så väldigt sent så att jag också ska hinna vara med mina pojkar.

Tycker du om att vara stadsdirektör? På en skala mellan 1 och 10, hur mycket tycker du om ditt jobb?

– Jätteintressant jobb har jag, jag får träffa intressanta människor och jobba med viktiga frågor om framtiden. Det händer också att det känns ganska tungt, så siffran kan variera. Men ett bra medeltal är 8+.

Bäst och sämst med möten?

– Bra möten är sådana där man kommer till konkreta slutsatser, de värsta är sådana där det bara pratas. Inom staden har vi mestadels bara av den bättre sortens möten.

Här inflikar en av eleverna att speciellt måndagarna känns tunga och då instämmer Christoffer.

– Måndag är stadsstyrelsedag och då kan jag börja jobba halvnio på morgonen och vara hemma först halvtio på kvällen.

Eleverna gör stora ögon och suckar lite åt hans öde.

I skolan läser vi mycket, har du en bok med dig på jobbet?

– En av nackdelarna med jobbet är faktiskt att jag inte hinner läsa så mycket skönlitteratur som jag skulle vilja, tiden räcker helt enkelt inte till. Men jag har börjat lyssna på ljudböcker! Och så läser jag sagor för mina pojkar.

Vi har hört att när Englands drottning Elisabeth reste omkring så byggde man ibland en egen toalett åt henne? Får du också en egen toalett eller använder du allmän WC?

Stadsdirektören skrattar högt.

– Jag använder nog allmän WC, det byggs inga skilda toaletter för mig men frågan är rolig!

Bestämmer du ensam om staden?

– Det är inte som i Ryssland med

OM CHRISTOFFER

Hur gammal är du?

– 41, men det glömmet jag ofta...

Favoritmat?

– Pizza... men inte alltför ofta. Och Sushi gillar jag och det gör också min fyraåring.

Hobby?

– Läsning, mest historia, just nu mycket om Rysslands och Ukrainas historia. Funderade på att bli historiker men blev jurist (Vi flickor in att jurist är en "sån som kan lagen" och läraren Lotta förklarar "Lagen är regler för alla finländare som skolans regler är för dem som går i skolan")

Har du ett husdjur?

– Jag är en hundmänska och har haft ett golden retriever som jag skötte helt själv. När pojkarna blir större så skulle jag gärna igen vilja ha en hund.

Vad är din drömplats?

– Jag har gjort flera långa bilresor i USA med min fru, det hör nog till mina drömplatser och bästa minnen.

Är du snabb på 100 meter?

– Jag har varit riktigt snabb! Och jag har deltagit många gånger i Stafettkarnevalen.

Är du bra på kortspel?

– I Österbotten spelar man pidro och det är jag väl nog bra på...

Är du bra på matematik?

– Det är jag väl nog, som stadsdirektör är det nog nyttigt att förstå sig på siffror

Och här kommer tredjeklassisternas hälsning till stadsdirektören och staden:

BRA MED GRANKULLA:

- Att Grankulla har mycket sport för att det är viktigt för din kropp.
- Att alla säger tack när dom köper någonting.
- Att alla säger hej till dig.
- Att där är en sportplan och skolor.
- Att det finns ett centrum och att där finns många restauranger man kan välja på.

SÅNT SOM KAN BLI BÄTTRE:

- Det borde finnas en trampolinpark så att man får röra kroppen.
- Skulle du snälla kunna bygga en vattenpark?
- Om barnen fick bestämma skulle det vara lite godare mat i skolan.
- Om vi fick bestämma så fick man bara köra med elbilar.
- Om vi fick bestämma skulle vi vilja ha en bubbelpool i simhallen.

Putin, utan vi bestämmer tillsammans. Det finns en ledningsgrupp med direktörer som ansvarar för sina sektorer; utbildning, hälsovård, byggnader med mera och så finns det ju fullmäktige som sen är de som bestämmer slutligt. Fullmäktige väljs när det är kommunalval.

Får du god mat på jobbet?

– Just nu har vi ingen egen restaurang på Stadshuset utan vi går och äter på olika ställen som vi själva väljer men vi ska troligen få tillbaka stadshusserveringen och då är det nog ganska samma mat som ni får i skolan, den kommer från samma centralkök.

Måste du flytta bort från ditt hem för att bli stadsdirektör i Grankulla?

– Jag bodde tidigare i Kyrkslätt men nu bor jag i Grankulla. Men de första tjugo åren av mitt liv bodde jag i Karleby i mellersta Österbotten.

Varför ville du jobba just i Grankulla?

– Grankulla ligger mitt i huvud-

stadsregionen, mitt i Esbo och precis bredvid huvudstaden, det är intressant att få vara med och utveckla den här delen av landet där mycket händer. Staden är kompakt och har en god ekonomi som ger lite bättre möjligheter att bjuda på kommunal service.

Och så är det ett trevligt ställe att bo på tycker jag och min familj.

Är det svårt att fatta stora beslut?

– Jo, men man blir bättre på det. Efter en tid inser man att man inte ska grunna alltför länge utan att man måste våga fatta beslut.

På vilket sätt jobbar du för barnens bästa i Grankulla?

– Vi satsar kanske mest av alla Finlands städer på barn och unga, vi satsar på skolorna, på idrott och kultur, för att vara en liten stad har vi jättestora utrymmen för idrott, vi har lite mindre klasser i skolorna, kursutbudet är brett, vi har nog satsat jättemycket på er och er framtid. ●

Där vi en gång gått – och går

DÅ – NU

Sedan 1970-talet står den svenska lågstadieskolan, Granhultsskolan här. På den stora tomten byggde Grankulla samskola 1911 ett internat för elever, bosatta utomlands eller på finska orter utan svensk skola. Internatet fick namnet Granhult. På samma tomt byggdes 1914 internatet Berga mot öster. Fastigheten ägdes av Grankulla samskola. Granhult och Berga var de första elevinternaten i Finland.
Elevhemsvägen 23

Ännu i början av 1970-talet hände det att barn plaskade i bassängen. Den var då granne till sportplanen, invigd på 1950-talet. Området var rikt på källor och barn doppade sig i sandgro-par redan på 1910-talet. Vägen som syns till vänster är den gamla bussvägen från Åbovägen in till Grankulla. Bembölevägen syns rakt fram och villan står kvar än i dag.
Stationsvägen 26

Det gamla apoteket revs under 1970-talet. Apotekarfamiljen bodde i övre våningen. Till vänster går Dalvägen, nere till höger skimtar Tunnelvägen. Bakom villan fanns en stor trädgård och tennisplan. Då apoteket rivits byggdes en K-affär på platsen och det gamla grönområdet gjordes till en P-plats. Idag innehåller tomten en rad ljusa flervåningshus.
Dalvägen 10

vol. 2

SAMMANSTÄLLNING MARTINA HARMS-AALTO OCH CLARA PALMGREN
FOTON AV IDAG: HENRIK BREMER

DÅ - NU

Grankulla gamla församlingshem med klockstapel under 1960-talet, byggda då. Den nya evangelisk-lutherska kyrkan invigdes på platsen 1982, ritad av arkitekt Kristian Gullichsen. Klockstapeln och delar av det gamla församlingshemmet står kvar. Kyrkan har grundligt reparerats 2022.
Kavallvägen 3 (Helsingforsvägen/Stationsvägen)

Grankulla byggde sitt nya köpcentrum under 1960-talet runt 30-talsbygget Elanto. Till vänster ses Helsingfors Sparbanks hus, till höger K-affären vid Tunnelvägen och bakom pilträden den stora P-platsen på det gamla apotekets tennisplan. Ortens nya centrum byggdes upp på 1990-talet. Mycket av det gamla försvann, Elanto, HAB och många små specialaffärer, som pappershandeln med böcker, drogeriaffären, radioaffären och tygaffären.
Grankullavägen 10

I hörnet av Kavallvägen och blivande Docentvägen byggdes under 1910-talet en tennisplan för två familjer. Tennis var en populär sport och det fanns ett tiotal tennisplaner i Grankulla fram till 1960-talet.
Kavallvägen 19

Till Grankullas bästa sidor hör styrkan som ett litet samhälle har när det gäller att samla sig till särskilda insatser. Och den specialförmågan har visat sig i samband med följderna av Rysslands nesliga anfällskrig på Ukraina. Staden Grankulla och enskilda grankullabor har tagit emot ukrainare med värme och konkret hjälp.

TEXT OCH FOTO
MARTINA HARMS-AALTO

Olena Hrechaniuk, Viktoriya Kovalenko och Hanna Hrechaniuk.

Vi har samma granne

EN SEPTEMBEREFTERMIDDAG TRÄFFAR jag Hanna Hrechaniuck och hennes dotter Olena i det som tidigare var Heikelsvägens daghem och som nu är en knutpunkt för ukrainarna på orten. Jag frågar hur det kom sig att de kommit just till den här staden.

DAGAR OCH NÄTTER AV SKRÄCK

– Min tvillingsyster Olga var i Finland och jag själv i Sverige där jag deltog i ett au pair-program. I början av mars kom min mamma till Sverige och i augusti flyttade hon och jag till Finland för att förenas med min syster. Min mormor och min far är kvar i Kiev. Situationen är och har varit förskräckande, många nätter fyllda av skräck och oro när man inte kunde veta hur vi alla skulle kunna komma i säkerhet. Pappa ville gå med i armén men jag försökte säga att han kanske

är för gammal. Men om kriget blir utdraget så vet man ju inte, säger Olena.

Hanna fortsätter.

– Jag ville inte åka från Ukraina men min dotter insisterade. Nu har det en tid varit ganska lugnt i Kiev men man vet ju inte hur situationen utvecklas. Jag blev tvungen att lämna min mamma som har en dålig rygg och som inte kunde företa resan från Kiev till Lviv och via Polen till Sverige och sen så småningom hit. Hon skulle inte klara av resan. Att sova i bilar och bussar och alla umbäranden, det är inte möjligt för så gamla människor.

Och visst har man väl drömt om att få resa till Finland men inte så här och av dessa orsaker. Det är som att man inte förstår att det händer oss just här och just nu.

EXTRAORDINÄR INSATS

Viktoriya Kovalenko, som arbetar för Grankulla stad, är koordinatör kring insatserna för ukrainarna i staden

har bott här redan några år och när anfallet började kom hennes familj, far, mor och syster hit.

– Jag hade ett möte med stadsdirektören som var både snabb och tydlig; här behövdes en extraordinär insats. Jag är otroligt tacksam gentemot honom och inte i första hand som stadsdirektör utan som en medmänniska. Här finns många människor som agerat som han, säger hon.

– Jag reste också till polska gränsen för att hjälpa med resor för en del flyktingar som kom till Finland och det var en tid som präglas av att bara göra och inte tänka så mycket. Lite som vid en eldsvåda, man bara tar till närmsta hjälpmedel för att försöka släcka branden. Det ledde till att det blev en rätt stor grupp som kom till Grankulla och så fick jag erbjudandet om att koordinera hjälpinsatsen, det jobb som jag redan höll på med. Nu kunde det göras mer strukturerat, menar Viktoriya.

På Kunskapens dag rings den nya terminen in av den äldsta och den yngsta eleven.

– Själv hade jag ju mött på en hel del frustrerande byråkrati när jag flyttade till Finland och av de erfarenheterna hade jag nytta. Staden stod till tjänst och samfundet/grankullaborna har varit enormt hjälpsamma.

Ukrainarna i Grankulla är cirka 50 personer och antalet varierar lite då några åker hem medan de som har jobb är mer stationära. Staden har också bidragit med arbetsplatser. Just nu jobbar 14 personer för staden. Barnen är i dagis och skolor, en del av dem på svenska.

– Jag talar gärna om “The success of the Kauniainen model”. Människligheten och det faktum att ingen har spelat pingpong med oss mellan olika myndigheter är enormt viktigt. Att staden är liten är nog en förutsättning för att det ska gå att ordna som här. Jag kan inte föreställa mig samma jobb i en stad av Esbos storlek, säger Viktoriya.

KUNSKAPENS DAG

Både Hanna och Olena går nu på kurs i svenska för ukrainare på Arbis, efter kursen kan de förhoppningsvis jobba i skola eller inom småbarnspedagogiken. De är båda utbildade lärare med examen från sitt hemland. Lärare är också hennes mor och det var Hanna som var hjärnan bakom den ceremoni som finns på bilderna; en termins- och

säsongsöppning som firas i Ukraina den 1.9 och som kallas Kunskapens dag. Då firar man, högtidsklädd, att terminen börjar, det ordnas öppna lektioner och den äldsta eleven bär den yngsta på sina axlar, de ringer in skolåret.

– Jag har ända sedan jag var ung velat upprätthålla ukrainska traditioner, något som inte var så lätt under sovjettiden. Mitt eget modersmål är ryska men jag lärde mig ukrainska tidigt och att föra vidare ukrainska traditioner till mina barn har varit väldigt viktigt för mig, berättar Hanna.

– Jag saknar mitt normala liv, fyller hon i och börjar gråta. Jag gråter mycket, säger hon.

På min fråga vad hon saknar mest svarar hennes dotter:

– Det vi saknar av vår kultur kan vi skapa med våra landsmän och vi planerar redan en högtid som är i oktober. Det är inte alltid viktigt var man är utan med vem – och vi vet att vi inte är ensamma, säger Olena.

– Det som är svårt är osäkerheten, räcker det två veckor eller två månader eller mycket längre och då måste vi fundera på hur vi ska verka och leva här, när vi inte vet när vi kan åka hem, säger Hanna.

Viktoriya tillägger att det kanske är bra att komma ihåg att det för de

som flyr hit handlar mycket om helt elementära behov; tak över huvudet och en utkomst.

– Först efter det kan man börja tänka på kultur, säger hon.

OMTÄNKSAMHETEN ÄR STOR

De ukrainska barn som nu går i skolor och daghem i Grankulla stortrivs.

– De är nyfikna och det är mycket nytt, skolorna är mycket annorlunda här än i Ukraina och framför allt om jag jämför med mina egna postsovjettiska skoltrauman, skrattar Viktoriya.

Vad är mest annorlunda här?

– Med erfarenhet av både Sverige och Polen så tänker jag att det känns som om finländare förstod oss bättre och kan leva sig in i vår situation. Vi har samma granne. Alla är så omtänksamma, säger Olena.

– Men ibland reagerar jag på hur folk är klädda, det är mycket friare än hemma, tillägger hon.

– Jag tycker att det är en enorm skillnad på de finländare som jag lärt känna dem under mina tio år i Finland. Man är ganska tyst, inte så social. Nu har det skett en omvälvning, och det gör mig mycket stolt över finländare, att ett folk som verkligen inte talar i onödan öppnar sina hem och är oändligt hjälpsamma. Det är stort, avslutar Viktoriya. ●

SVENSKA TEATERN

HELSINGIN SANOMAT

OLKKARIVIIHDE

KULTTUURITÄHDET

Disney och CAMERON MACKINTOSH

MARY POPPINS

Sista gången på repertoaren 21.10–31.12.2022

Esitys tekstitetään
suomeksi, ruotsiksi
ja englanniksi.

Familjepaket:

2 vuxna + 2 barn eller 1 vuxen + 3 barn (barn under 16 år)

220 €

Lyckad barnfest lockade stor publik

TEXT GUNILLA LÖFSTEDT-SÖDERHOLM
FOTO KARIN LINDROOS

KULTURFÖRENINGENS JÄTTE-SATSNING UNDER året 2022 var familjejippet Alla vi barn i Grankulla. Evenemanget lyckades över förväntningarna för söndagen den 15 maj fylldes Thurmansplatsen i centrum av Grankulla av barn, unga och vuxna. Det var idel glada stämningar, att äntligen få träffas och umgås efter pandemin. Föreningens mål var att erbjuda barnen något extra roligt efter den långa perioden av isolering och restriktioner. Det bjöds på teater, musik, dans, pysselverkstäder, cirkuskonst, skrotorkester och mycket annat.

Barnfesten gick att genomföra tack vare stöd av Aktiastiftelsen i Esbo-Grankulla, Konstsamfundet, Svenska kulturfonden, William Thuring's stiftelse och Grankulla stad. ●

Cirkusartister och fantasifigurer rörde sig i vimlet på torget.

Gör ditt eget instrument. Det går bra att trumma med kastrull och brödkavel och spela med i Grankulla konstskolas och Grankulla Musikinstituts Skrotorkester.

Stadsdirektör Christoffer Masar uppskattade de unga akrobaterna från Cirkus Helsinki.

Move Kids Dance School deltog med fyra dansgrupper för barn i åldern 9-11. Här en fartfylld country&western-inspirerad dans.

Teaterföreställningen fängslade sin unga publik.

– Jag gillar att vrida och vända på historier och sammanhang. Det säger Emma Klingenberg som konserterar i Nya paviljongen på Svenska dagen. Nedan berättar hon mer om konserten – men när vi talas vid är hon ännu mitt uppe i skaparprocessen och konserten söker sina former.

FRÅGESTÄLLARE MARTINA HARMS-AALTO
FOTO ANDERS LÖNNFELDT

Gillar att vrida och vända på historier och sammanhang

Har konserten ett tema?

– Repertoaren är inte helt spikad ännu men med säkerhet vet jag att jag bjuder på favoriter jag har framfört under mina år som sångerska. Sångerska som har betytt något extra. Jag tänker mig att repertoaren ska vidröra temat "hem" på olika sätt – att känna sig hemma på en plats, i ett språk, i en dialekt, i en stämning, i en sång.

Vem annan står på scen?

– Det blir en trio som består av Kristian Nyman på piano, Tommi Asplund, violin och Hannu Rantanen, bas.

Vad kan publiken förvänta sig och vad vill du att de ska "ha med sig hem"?

– Skön musik i gott sällskap!

Vad annat håller du på med just nu? Och i närmaste framtiden?

– Den här säsongen ägnar jag i huvudsak åt egna projekt. Vid sidan om mitt

skådespelararbete har jag satt, och sätter, mycket tid till att ordna upp i Tove Janssons visskatt. Det har vuxit till ett enormt projekt med många delområden. Svenska kulturfonden beviljade mig ett ett-årigt stipendium för att kunna fokusera helhjärtat på detta en tid. Men jag ger också konserter och förbereder kommande skådespelarjobb. Och så läser jag in ljudböcker. Så mina arbetsdagar är fyllda av allt möjligt.

Var det du som valde musiken eller musiken som valde dig? Har du någonsin ångrat valet om det var ditt?

– Musiken har alltid funnits runt mig och i mig. Det har aldrig varit ett aktivt val, snarare en upptäckt och jag har aldrig ångrat att jag började utforska och kasta mig in i musiken och alla uttrycksmöjligheter som finns där.

Hur ser du på dina yrkesmöjligheter i postpandemi-Finland? Har de

förändrats mycket? Hur anpassade du ditt eget arbete till coronan?

– Krisen inom kulturbranschen är inte över, vi är rejält kantstötta och kämpar fortfarande med att komma på fötter. Även om jag gärna jobbar på institutionerna – vi har verkligen fina teatrar i Svenskfinland – så går det inte att försörja sig till 100 procent som frilansande skådespelare där. Nu efter pandemin är jobben ännu färre. Jag har alltid producerat och jobbat fram egna projekt och i postpandemi-Finland är den här verksamheten ännu viktigare.

Vad skulle du vilja göra; drömmroller? Produktioner du skulle vilja vara med i/sätta upp?

– Nya berättelser, eller redan befintliga i nytt ljus. Ny musik, eller redan befintlig i nya arrangemang. Jag gillar att vrida och vända på både historier och sammanhang, tillsammans med andra eller hemma vid mitt piano. I grunden ligger ett starkt intresse för

SOLD BY PATRICK FRISK

Med känsla för Grankulla.

PATRICK FRISK
040 534 3590
patrick@bo.fi

Delägare, M.Sc. | Bo LKV Ab | Jungfrustigen 12, 00140 Helsingfors

människan, hur gick det, hur klarade vi oss, vad knuffar oss i olika riktningar. Jag har aldrig haft specifika drömroller, men upptäckte att jag stod mitt i en dröm när jag klev in i rollen som Edith Piaf (2017) till exempel. Eller när jag gjorde fysiska devising-övningar i processarbetet med föreställningen ”Perfekt” (teater 90grader 2008). “Devising” betyder utforma på engelska. När en ensemble arbetar enligt denna metod utformas den kommande föreställningen under repetitionerna.

Freelance-livets bästa och sämsta sidor?

– Bästa: det oskrivna bladet. Sämsta: det tomma kontot.

Var ser du dig själv om fem år?

– På gång och i rörelse får vi hoppas. Jag väntar med spänning! Mitt mål är inte att uppnå något specifikt utan snarare att utmana mig själv att kasta mig ut i sånt jag inte tidigare gjort, det händer intressanta saker när man skakar i knäna. ●

KRYSSLÖSNING

						OFFERT	A	SPELNINGEN	HÄN- FÖRELSE	S	BEL- ÖRAD MAN	MARK- LIGHET	UPPBYVN	S
							U	N	G	R	E	L	A	N
						OL- TIDSKRI- NELSE- STAD	B	I	E	R			I	I
						SKOTEN- ELOS- VEDER- KNIVKA	A	U	G	S	B	U	R	G
							D	E	E		HUR- DAGS?	L	U	N
VÄSK- FÖRVA- RING	P	SKO- JARE	G	ANGA	R	KAM- MARE	H	TEN- NESSEE	T	N	BLIR- RÄT HÄT	F	E	L
	B	A	G	A	G	E	R	U	M					
ALF OCH ALVA	C	FÖRE- VEGAS	L	A	S	HAR- KLUVEN- STÄRT	G	HIND- RAR	A	R	V	O	D	E
	S	K	O	G	S	V	Ä	S	E	N				
LEPID ALASKA	A	FORTE	F	NKO- TINET	Ä	SEGER- TÖCHEN	V	SKR- REKTARE- ÅNDOM	D	E	UPP- BRÄTTAR- SKRIT	G	A	M
	E	T	Ä	R	S		D	A	G					
FRAS- EFTER- TOLV- MÅNADER	O		G	Ö	K	LJUR- TID	L	A	KER- DEL- TRITT- SIG		B	A	N	J
	P	C		E	K	O		A	F	T	N	A	R	N
BORDS- DATOR	H	K	L	A	R	T		FÖRBIN- DELISE	L	FYLLA	I	SHANG- HAIRO	GOR- BELÄR I- DEKORT	G
	S	O	U	V	E	N	I	R	B	U	T	I	K	E
I DEM- BÄLIS- RESE- MINNEN	R	FRÅGE- ÖRD	R	VÄDER- ÖTTRICK	BISTER		B	A	R	S	K		L	I
	S	O	U	V	E	N	I	R	B	U	T	I	K	E
SWISST- Å KVALIT- KÖLT	U	S	A		O		O	B	S		N		R	A
	U	S	A		O		O	B	S		N		R	A
SCN- SAYNAE	S	K	SPIRA	G	R	O		LEGIO- BIKINI	I		P	E	D	A
	T	E	A	T	E	R	R	E	G	I	S	S	Ö	R

LOKALA ANAGRAM SVAR

1. Röda ladan
2. Träskmossen
3. Stockmanns ruiner
4. Betlehemskyrkan
5. Bensowparken
6. Hougbergs bageri
7. Grankulla Ur och guld
8. K-marktet Toro
9. Grankulla samskola
10. Paul Olsson
11. Villa Junghans
12. Finska Bibelinstitutet

Strunta i disken – prata om böcker!

FRÅGESTÄLLARE MARTINA HARMS-AALTO FOTO NIKLAS SANDSTRÖM

Matilda Gyllenberg, journalist och författare, bor i Grankulla. Hon har i höst kommit ut med sin andra bok "Hundra dagar hemma" som har hunnit få strålande recensioner, i Hbl skriver Mia Österlund att det är en "älskansvärd och drabbande bok".

Berätta om boken, vad handlar den om, vem är den tilltänkta läsaren? Hade den funnits utan pandemin?

– Hundra dagar hemma handlar om elvåriga Nike, som drabbas av så starka ångestkänslor i skolan att hon till slut inte klarar av att gå dit. En bläckfisk gör bo i hennes mage och fyller henne med äckligt svart bläck bara hon tänker på skolan. Hon har svårt att sätta ord på vad som är fel, och hennes vuxna som försöker hjälpa henne har hiskeligt svårt att förstå. Som tur har Nike en riktigt god vän. Tillsammans flyr de in i en annan värld, där de är modiga detektiver som spionerar på skolans elaka vaktmästare.

– Jag började skriva Hundra dagar hemma före coronan slog till. Som vi alla vet har problematisk skolfrånvaro blivit vanligare under och efter pandemin, och krupit nedåt i åldrarna. Jag är glad att boken utkommer just nu, när många kan känna igen sig och andra kanske få större förståelse för kamrater som kämpar med skolan.

Det är din första bok för barn/unga? På vilket sätt skiljer sig arbetet med den från att skriva en roman för vuxna?

– Det känns lite som att debutera en gång till, eftersom jag har bytt genre. Mitt arbetssätt som författare är intuitivt, båda mina böcker har kommit till så att jag kunnat höra huvudpersonens röst i mitt huvud. Den har pockat på med sitt ärende. Men den här gången är det mitt inre barn som har haft ordet. Jag har också egna barn i rätt ålder som har hjälpt

mig på vägen och till exempel sagt när det måste blir mer spännande. De är så vana vid snabba klipp och starkt framåtdriv. Jag ville skriva en bok som passar för alla i mellanåldern, också ovana läsare, och då kändes det viktigt med spänning. Maria Sann som har gjort bilderna bidrar med enormt mycket för humorn, svärtan och tillgängligheten i boken.

Har du tips på hur man ska locka målgruppen barn och unga att läsa mer?

– Tvinga dem aldrig att läsa, det tar bort allt som är lustfyllt med läsning. All läsning är bra och Kalle Anka är strålande. Lämna dagstidningar framme på bordet, uppslagen vid en tilltalande bild. Och sluta inte läsa högt när barnen lär sig läsa själv, anpassa bara böckerna till åldern.

– Men det viktigaste av allt: Det är vårt jobb som vuxna att vara läsande förebilder. Strunta i disken och lägg dig på soffan med en bok. Prata om böcker du älskar vid middagsbordet. Använd våra bibliotek.

Du har tidigare skrivit romanen "Det lungsjuka huset" där många tyckte sig känna igen Grankulla i miljöer och beskrivningar – har den faktiska platsen någon betydelse för handlingen i den boken? Hur mycket har du "tecknat av" personer som finns?

– "Den här boken är en produkt av författarens fantasi, och varje likhet med verkligheten är en slump", brukar det ju heta. Jag skulle snarare säga att jag

lånat mycket från verkligheten, och en del är ren stöld! Men allt är silat genom fantasins fantastiska filter, personer och miljöer har vuxit, krympt eller buskat till sig. Ingen person i den färdiga boken blev likadan som sin eventuella förebild i verkligheten, och det var inte meningen heller.

Hur länge har du bott i staden? Vad är din relation till den? Och vad är det bästa med den? Och sämsta?

– Jag har levt ett nomadiskt liv och aldrig bott lika länge på samma plats som jag nu har bott i Grankulla, nästan åtta år blir det. Jag älskar att Grani är så nära staden, men ändå ett eget litet samhälle där allt finns på promenadavstånd och människorna bryr sig om sin by. De flesta här är öppna och vänliga, och alla bilar stannar för fotgängare. Det sämsta är nog att vissa är så besatta av ordning och reda, folk blir vansinnigt arga på katter som spatsrar fritt och njuter av sina kattliv. Jag kallar dessa människor för "vikingar", då de genast vill deportera katterna till hittedjurshuset i Vik.

Vad är ditt nästa litterära projekt? Har det redan börjat?

– Jag har ett par projekt som jag jobbar med. Men ännu är det ingen röst som börjat pocka i mitt huvud och kräva att bli klädd i ord. Nästa bok säger till sen, när den behöver bli berättad. ●

